

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๙๐๔/๙๖๕๒

กระทรวงยุติธรรม

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๒ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง บทวิเคราะห์กฎหมายว่าด้วยความผิดกรณีการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ของคณะกรรมการกิจการรณรงค์อิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. รายงานการประชุมพิจารณาข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการกิจการรณรงค์อิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา เรื่อง บทวิเคราะห์กฎหมายว่าด้วยความผิดกรณีการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม จำนวน ๑๖ หน้า

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอ เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง บทวิเคราะห์กฎหมายว่าด้วยความผิดกรณีการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ของคณะกรรมการกิจการรณรงค์อิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา โดยเรื่องนี้ เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) เรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลนำเสนอหรือมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรี รวมทั้งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๖) การบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

คณะกรรมการกิจการรณรงค์อิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ได้เสนอ เรื่อง บทวิเคราะห์กฎหมายว่าด้วยความผิดกรณีการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม มาเพื่อคณะรัฐมนตรีดำเนินการ

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งให้กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักรับรายงานพร้อมข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงกลาโหม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน ก.พ. สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณา หรือผลการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒. เหตุผล...

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่อง และการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) เรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลนำเสนอ หรือมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๓. สารสำคัญหรือข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการตามข้อสั่งการของรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี โดยจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงกลาโหม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงาน ก.พ. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรมบังคับคดี กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๓๐ น. โดยวิธีการประชุมทางไกล (Video Conference) ผ่านระบบ Cisco Webex Meeting (เอกสารแนบ ๓) โดยสรุปมติที่ประชุมดังนี้

๓.๑ ระดับที่ ๑ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึก ควรให้การศึกษา และเน้นการสร้างจิตสำนึกถึงข้อห้าม และข้อปฏิบัติตามหลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ ซึ่งที่ประชุมเห็นด้วยกับแนวทางการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึก โดยเห็นควรให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกถึงข้อห้ามและข้อปฏิบัติตามหลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน เช่น การจัดอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการให้ความรู้ด้านการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างวินัยและการเรียนรู้ของคนในสังคมว่า การมีกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม จะสามารถนำไปสู่การดำเนินการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ได้

๓.๒ ระดับที่ ๒ การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าพนักงานของรัฐ ควรกำหนดการปฏิบัติตนตามประมวลจริยธรรมของเจ้าพนักงานของรัฐ (Code of Conducts) ให้สอดคล้องกับหลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ให้ครบทั้ง ๔ รูปแบบ ซึ่งที่ประชุมเห็นด้วยกับการนำลักษณะการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ๔ ประการ มากำหนดเป็นประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีทั้งหมด ๓๖ ประมวล ปัจจุบันได้ประกาศใช้บังคับกับข้าราชการทั้งหมด ๑๕๐ กรม โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วจำนวน ๒๑ ประมวล รวมทั้งแนวทางในการปฏิบัติตนของบุคลากรภายในหน่วยงาน (Do & Don't) ซึ่งได้ออกมาเป็นข้อกำหนดจริยธรรม อันสอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรมสำคัญ ๔ ประการ ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ หน่วยงานอิสระ เช่น องค์การอัยการ องค์การตุลาการ ฯลฯ ได้บัญญัติประมวลจริยธรรมของหน่วยงานไว้โดยเฉพาะด้วยเช่นกัน

๓.๓ ระดับที่ ๓ จัดทำกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม โดยกำหนดความเหมาะสมของกฎหมายตามหลัก Conflict of Interest ต้องมีความชัดเจนเพียงพอ และสร้างระบบให้เจ้าหน้าที่รัฐได้เข้าถึงและรับรู้ถึงการบังคับใช้กฎหมายอย่างแท้จริง รวมทั้งควรมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยสำนักงาน ป.ป.ช. รับดำเนินการเพื่อให้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ตามกระบวนการและขั้นตอนการเสนอกฎหมาย โดยขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการพิจารณากร่างกฎหมาย

๔. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรม พิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

๔.๑ ประเด็นเรื่องการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึก เห็นว่าปัจจุบันการเสริมสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ มีความสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญในการนำไปใช้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ซึ่งในปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกในเรื่องหลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ในด้านต่าง ๆ เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินการเสริมสร้างและป้องกันการทุจริตและการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และยังมีเครือข่ายของสำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัด ที่ทำหน้าที่ให้ความรู้แก่หน่วยงานภายนอก รวมทั้งการจัดอบรมแก่เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการบรรจุ เรื่อง การขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา อีกทั้งในแต่ละปีงบประมาณยังได้จัดประชุมสัมมนาบุคลากรในการเสริมสร้างวินัย และในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เรื่องของผลประโยชน์ทับซ้อนแก่หน่วยงานในสังกัดทราบตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ ตลอดจนการแจ้งเวียนให้แต่ละจังหวัดทราบด้วย เป็นต้น ในขั้นนี้ จึงเห็นควรรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

๔.๒ ประเด็นเรื่องกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าพนักงานของรัฐ เห็นว่าปัจจุบัน มีประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งหมดจำนวน ๓๖ ประมวล ซึ่งขณะนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จำนวน ๒๑ ประมวล รวมทั้งแนวทางในการปฏิบัติตนของบุคลากรภายในหน่วยงาน (Do & Don't) ซึ่งได้ออกเป็นข้อกำหนดจริยธรรม อันสอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรมสำคัญ ๙ ประการ ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ หน่วยงานอิสระ เช่น องค์กรอัยการ องค์กรตุลาการ ฯลฯ ได้บัญญัติประมวลจริยธรรมของหน่วยงานไว้โดยเฉพาะด้วยเช่นกัน ในขั้นนี้ จึงเห็นควรรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

๔.๓ ประเด็นเรื่องจัดทำกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ปัจจุบันสำนักงาน ป.ป.ช. ถือเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ซึ่งขณะนี้ อยู่ระหว่างการพิจารณาการร่างกฎหมาย ในขั้นนี้ จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมอบหมายสำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานกิจการยุติธรรม

โทร. ๐๙ ๑๕๖๒ ๐๑๗๓ (เทอดพงศ์)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๓๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ t_thoedpong@oja.go.th